

Asia: TEM/1225/00.04.01/2016

Työaikasääntelyä selvittävän työryhmän mietintö - työaikalaki

Yleistä

Onko ehdotettu uusi työaikalaki mielestänne hyväksyttävissä?

Kyllä, eräin muutoksin

Yleiset kommentit esityksestä:

Muutokset lain soveltamisalan ovat marginaalisia. Esitys herättää keskustelua yleissitovien työ- ja virkaehtosopimusten sopijaosapuolten kesken ja yhteisen näkemyksen syntyminen voi olla haasteellista. Opt out -järjestelmän mahdollinen käyttöön otto edellyttää perusteellista vaikutusarviota ja vertailua niiden maiden kokemuksiin, joissa järjestelmä on käytössä.

Nykytilan kuvausta koskevat kommentit:

Voimassa olevan lain tulkinta työelämässä on vakiintunutta, eikä merkittäviä toimintaan vaikuttavia ongelmia ole.

Esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia koskevat kommentit:

Esityksen tavoitteena on varmistaa joustavat työaikajärjestelyt ja lisätä mm. paikallista sopimista. Yleissitovien työehtosopimusten piirissä olevien aloilla joustoista sopiminen voi kuitenkin olla haasteellista. Uutena työaikamuotona joustotyöaika vaikuttaa peruseriaatteiltaan käyttökelpoiselta, mutta toimivuus voidaan todeta vasta käytännön kokemuksen perusteella. Työaikapankista sopiminen ei välttämättä edellytä lakiin perustuvaa sääntelyä.

Vaikutukset

Onko esityksen vaikutusarviossa jäänyt mielestänne joitain keskeisiä vaikutussuhteita huomioimatta? Jos kyllä, niin mitä?

-

Mitkä ovat sellaisia vaikutuksia, joita esityksessä tulisi analysoida tarkemmin?

-

Kuinka arvioitte esityksen vaikuttavan työnantajan hallinnolliseen taakkaan? Lisääkö vai vähentääkö esitys kokonaisuudessaan työnantajan hallinnollista taakkaa?

Uuden lain voimaantulo lisää työnantajan hallinnollista taakkaa alkuvaiheessa kohtuullisen merkittävästi, koska vakiintunutta käytäntöä lain tulkinnasta ei ole.

Onko teillä esittää materiaalia, lähteitä tai kirjallisuutta, joihin mielestänne jatkovalmistelun aikana olisi hyvä kiinnittää huomiota?

-

Muut vaikutusarviointiin liittyvät kommentit:

Laki mahdollisesti lisää paikallista sopimista.

1 Luku Soveltamisala

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Ei muutostarpeita

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Aiempaa vähemmän poikkeuksia, mikä selkiyttäne joidenkin toimialojen tilannetta. Soveltaminen sekä virka- että työsuhteisiin edistää tasavertaisuutta.

Minkä työntekijäryhmien/ammattien/työntekijöiden tulisi kuulua työaikalain soveltamisalaan ja vastaavasti keiden tulisi olla soveltamisalan ulkopuolella?

-

2 luku. Työajaksi luettava aika ja varallaolo

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Laki vaikuttaa voimaan tullessaan erittäin merkittävästi lääkäripäivystyksen järjestämiseen. Tällä hetkellä nk. työpaikkapäivystyksestä työajaksi lasketaan ainoastaan aktiiviyöhön käytettävä aika. Työpaikkapäivystyksen aktiiviyön osuus yliopistosairaalassa on erikoisalasta riippuen 30 - 100%. Suurimmalla osalla kuitenkin yli 80 %. Sellaisilla erikoisaloilla, joilla päivystysrinkiin osallistuvien henkilöiden määrä on pieni, muutos on erittäin merkittävä ja toteutuessaan vaikuttaa päiväaikaiseen toimintaan sekä vaarantaa päivystyksen järjestämisen.

Halukkuus työpaikkapäivystykseen on vähentynyt ja näyttää edelleen vähenevän. Erityisesti pienillä erikoisaloilla joustonvara on vähäinen ja on yleistä, että ylitöitä tulee keskimäärin 600 tuntia / vuosi. Nykyisillä päivystysmäärillä aikaraja ylittyy helposti. Ylitöiden määrää voidaan vähentää antamalla aktiivivapaata, mikä lisää työvoiman tarvetta.

Kaikki aika joka liittyy työnantajan antamiin tehtäviin, ei kuulu työajan määritelmän piiriin (esim. matkustaminen ja koulutus eräissä tilanteissa). Työryhmävalmistelun aikana keskusteltiin myös vaihtoehdosta, jossa laissa olisi säädetty työhönsidonnaisuus ajasta, joka ei olisi työaikaa, mutta sitä ei myöskään laskettaisi lepoaikoihin. Miten mielestänne esim. matkustamista ja koulutusta koskevaa työaikasääntelyä tulisi kehittää?

Nykysääntelyä ei tarvitse tältä osin muuttaa

Voitte tarkentaa edellistä vastaustanne tähän:

Tällä hetkellä lääkärisopimuksen mukaan työviikolle ajoittuva koulutuspäivä toteuttaa viikkolevon. Lain muuttaminen voi vaikeuttaa koulutukseen vapauttamista, koska arkipäivänä koulutukseen osallistunut henkilö ei voisi viikonloppuna päivystää, koska viikkolepo ei toteutuisi. Nykyinen toimintamalli ei ole aiheuttanut ongelmia, joten sitä ei tulisi muuttaa.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Varallaolon kohtuullisuus tai kohtuuttomuus on vaikea määritellä, koska kokemus on subjektiivinen. Varallaolon kuormittavuus vaihtelee erikoissairaanhoidossa erittäin paljon. Lepoaika hälytysten välillä voi olla pieni minkä vuoksi lepoaika jää hyvin lyhyeksi. Yhdenjaksoisen varallaolon enimmäismäärä voisi olla perusteltua säädellä työ- ja virkaehtosopimuksella.

3 luku. Lakiin perustuvat säännöllisen työajan järjestelyt

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Työaikamuodon muuttaminen tulisi olla nykyistä joustavampaa ja perustua toiminnan tarpeisiin.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Jaksotyöhön siirtyminen pelastustoimen tehtävissä poikkeaa merkittävästi nykyisestä toimintamallista. Koska tehtävät ovat sen luonteisia, ettei niiden alkamis- ja päättymisajankohtiin voi vaikuttaa, jaksotyö todennäköisesti lisää työvoimantarvetta ja resurssien hukkakäyttöä.

Puuttuuko säännöksestä sellaisia toimintoja, joiden osalta käytetään jaksotyöaikaa tai sitä olisi tarpeellista käyttää?

-

Sisältyykö säännökseen sellaisia toimintoja, joiden osalta jaksotyöaikaa ei tulisi käyttää?

Pelastustoimi?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Yötyön teettämisen alue on aiempaa rajatumpi.

Onko tehtäviä, joita tehdään jatkuvasti yöaikaan, mutta ne jäävät säännöksen ulkopuolelle?

Lääkäreiden päivystysaikana tekemä työ.

Mikä tulisi olla määräävä tekijä, joka mahdollistaa yötyön tekemisen?

Sellaisia tehtäviä, joissa työn kohteena on ihmishengen tai terveyden turvaaminen tai niihin olennaisesti liittyvä tukipalvelu, tulee voida tehdä 24/7 työaikalain rajoittamatta. Yhteiskunnan kannalta keskeisten toimintojen turvaaminen (poliisi, pelastustoimi, kuljetus, infrastruktuuri).

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

4 luku. Sopimukseen perustuva säännöllinen työaika

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Tulee edelleen olla mahdollista sopia työehtosopimuksella säännöllisestä työajasta.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Liukuman käyttö lisää joustavuutta sekä työntekijän tarpeesta johtuviin muutoksiin. Liukuma-ajan pidentäminen voi tuoda ongelmia, jotka vähentävät liukuvan työajan käyttöä. Liukuvan työajan käytännöistä tulisi voida sopia työyksiköittäin siten, että toiminta pystytään turvaamaan.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Joustotyöaika lisäisi todennäköisesti työtyytyväisyyttä ja tehokkuutta sekä mahdollisuutta työn ja yksityiselämän yhteensovittamiseen. Periaatteet olisi syytä sopia paikallisella sopimuksella. Joustotyöajasta tulisi voida sopia myös muun työaikamuodon piiriin kuuluvan henkilön kanssa, jos tehtävän luonne tilapäisesti muuttuu toisenlaiseksi.

Missä tehtävissä joustotyön tulisi olla mahdollista ja vastaavasti mistä tehtävissä joustotyötä ei tulisi käyttää?

Itsenäiset asiantuntijatehtävät, joiden tekeminen ei ole riippuvainen työn tekemispaiikasta sopivat joustotyöajassa tehtäviksi.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Työaikapankista voidaan sopia paikallisesti. Lainsäädännön tasoinen säätely ei välttämättä ole perusteltua. Kuuden kuukauden työaikaa vastaavan määrän siirtäminen työaikapankkiin on ainakin terveydenhuollon toimialalla käytännössä mahdotonta. Sopinee työhön, jossa kausivaihtelut ovat suuria.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Osa-aikatyön tekeminen on yhä suositumpaa. Esitys lisää työelämän joustoa, mutta voi olla erittäin haasteellista järjestää. Lyhennetty työaika ei voi perustua ainoastaan työntekijän halukkuuteen, vaan myös työnantajan mahdollisuuteen järjestää osa-aikatyötä. Sijaistarpeet tulisivat lisääntymään merkittävästi, jos käytännössä osa-aikatyö muodostuu subjektiiviseksi oikeudeksi. Yleissitovalla työ- ja virkaehtosopimuksella tullaan mahdollisesti linjaamaan tarkemmat käytännöt.

5 Luku. Säännöllisen työajan ylittäminen ja sunnuntaina ja kansallisena juhlapäivänä tehtävä työ

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Työnantajan aloite tule dokumentoida mahdollisten tulkintaerimielisyyksien välttämiseksi.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Työntekijän suostumus tulee dokumentoida mahdollisten tulkintaerimielisyyksien välttämiseksi.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Lääkärien työajassa ylityörajat tulevat nopeasti täyteen, koska työpaikkapäivystyksen määrä ainakin erikoissairaanhoidossa on suuri. Ylityötä tulisi tarkastella vuositasolla, jolloin tasoittuminen olisi mahdollista sujuvammin järjestää.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Voidaan sopia paikallisesti osana työaikapankkisopimusta.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

6 Luku. Lepoajat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Mitä vaikutuksia näette muutoksilla olevan erityisesti jaksotyössä?

Työvuorosuunnitelmassa ei yleensä suunnitella alle yhdeksän tunnin vuorokausilepoa. Niissä tilanteissa, joissa työvuorosuunnitelmaa joudutaan perustellusta syystä muuttamaan, voi lepoaika jäädä lyhyeksi. Työvuoroluetteloa saa muuttaa ainoastaan perustellusta syystä. Korvaavan vuorokausilevon antaminen olisi ilmeisesti tällainen perusteltu syy? Korvaavan vuorokausilevon tuntien "vyöryttäminen" seuraavalle työaikajaksole aiheuttaisi ongelmia tai ainakin ylimääräistä hallinnointia ja seurantaa. Kuukauden aikarajan sijaan voitaisiin käyttää jaksotyössä kirjausta "kahden seuraavan työajakajakson aikana" - tasoittumisjakson pituus kun on yleisimmin kolme viikkoa.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Viikkolevon toteuttamisen varmistaminen on jo tälläkin hetkellä haasteellista. Vaikka suunnitelmassa se olisikin huomioitu, voi viikkolepo jäädä toteutumatta äkillisten muutosten vuoksi. Laki ei ota kantaa siihen, katsotaanko viikkolevon toteutumisessa kalenteriviikkoja vai aina seitsemän päivän ajanjaksoa eteenpäin askeltaen.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

7 luku. Työaika-asiakirjat

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Työvuoroluettelon julkaiseminen viikkoa ennen työajakajakson alkamisesta tarkoittaa käytännössä, että työvuoroluettelo annetaan tiedoksi yhdeksän päivää ennen jakson alkamista. Työvuoroluettelo noudattaa yleensä kalenteriviikkoja, joten se annetaan tiedoksi yleensä perjantaina, joten työnantajalla on käytännössä kaksi päivää lakiin kirjattua vähemmän aikaa tehdä muutoksia. Työvuoroluetteloon tulisi voida tehdä perusteltuja muutoksia yli viikon tai vähintään kahden viikon päähän rippumatta siitä, onko se annettu jo tiedoksi.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Joustotyöajan työaikakirjanpito voidaan toteuttaa etäteknikalla. Työaikapankkiin siirretyt erät muuttuvat nykytekniikalla tunneiksi, eikä jälkikäteen ole enää mahdollista selvittää, mistä erästä on

kysymys. Jos kirjauksella tarkoitetaan siirrettyjen erien sisällön dokumentointia, se edellyttäisi tietojärjestelmiin tehtyjä muutoksia. Työaikapankkivapaat pystytään jo tällä hetkellä erittelemään muusta vapaa-ajasta.

8 luku. Säännösten pakottavuus

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Paikallisen sopimuksen irtisanomisaika tulee olla vähintään kaksi kuukautta. Käytössä oleva työajan tasoittumisjakso on kolme viikkoa ja työvuorosuunnitelma annetaan viikkoa ennen työaikajakson alkua, ei toiminnan uudelleen järjestäminen ole käytännössä mahdollista, jos on kysymys olennaisesti toimintaan vaikuttavasta paikallisesta sopimuksesta.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

9 luku. Erinäiset säännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

-

14 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Ennen lain säätämistä kannattaisi pilotoida merkittävimpiä muutoksia ja tehdä tarvittavat korjaukset esitykseen.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään:

Riittävän pitkä siirtymäaika on tarpeen.

Kuusiniemi Annukka
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri - Henkilöstöpalvelut